

AKADEMIJA OB 90-LETNICI ZASLUŽNEGA PROFESORJA DR. JURIJA KUNAVERJA IN 20. ILEŠIČEVI DNEVI

22. in 23. septembra 2023 so v Ljubljani v organizaciji Oddelka za geografijo Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani potekali jubilejni 20. Ilešičevi dnevi. Tokratna znanstvena in strokovna konferenca, ki je namenjena predvsem osnovnošolskemu in srednješolskemu geografskemu izobraževanju, je bila v znamenju podnebni sprememb in izzivov geografije ter posvečena jubileju ob 90-letnici zaslužnega profesorja dr. Jurija Kunaverja. Srečanja se je udeležilo več kot 120 udeležencev z vseh ravni geografskega izobraževanja, raziskovalnih ter drugih institucij. Izjemno bogat je bil tudi program, saj je 50 referentov in referentk predstavilo kar 25 vsebinskih prispevkov in dva posterja.

Srečanje se je začelo s slavnostno akademijo ob častitljivem jubileju zasl. prof. dr. Jurija Kunaverja. Prav zaslužni profesor, ki je 13. junija 2023 dopolnil devetdeset let, je bil tudi med pobudniki in organizatorji prvih Ilešičevih dni pred 38 leti, zato je bila priložnost več kot primerna. Zasl. prof. dr. Jurij Kunaver je raziskovalno in publicistično deloval na področjih splošne geomorfologije, geografije gorskih območij, visokogorskega ledeniškega krasa, geomorfologije ledeniškega reliefa, zemljepisnih imen gorskih območij in didaktike geografije. Svoj pečat je pustil predvsem na področju geografije in pedagogike, njegova bibliografija za obdobje 1958–2023 pa izkazuje več kot 630 enot. Med drugim je objavil 97 znanstvenih, strokovnih in poljudnih člankov ter bil avtor in soavtor več monografij. V času svojega dela je opravljal številne vodstvene funkcije ter bil idejni vodja in organizator številnih dogodkov ter pobudnik ustanavljanja več (strokovnih) društev. Način razmišljanja in delovanja profesorja pa je tisto, kar je pustilo trajen učinek in sledi pri vseh, ki jih je poučeval ali z njimi kakorkoli drugače sodeloval. Sklepno dejanje akademije je bila predstavitev monografije z naslovom Dolina Baruna pod Makalujem, za katero je bil glavni pobudnik zasl. prof. dr. Jurij Kunaver. V počastitev jubileja je Oddelek za geografijo pripravil tudi razstavo ob 90-letnici, ki kronološko s fotografskim gradivom povzame bogato življenje in delo zaslužnega profesorja.

20. Ilešičevi dnevi so sledili akademiji in so letos potekali pod naslovom Podnebne spremembe in izzivi geografije. Poudarek prvega dne je bil na izobraževanju, v sklopu katerega so bile izpostavljene različne teme. Začeli smo z razmislekom, kaj sploh lahko geografija ponudi mlademu človeku in česa ne. Spoznali smo, zakaj se študentje odločajo za študij geografije in kakšne so njihove poklicne želje. Žal lahko ugotovimo, da je vpis na geografske oddelke v zadnjih letih precej manjši, kot je bil v preteklosti, čeprav je poklicnih priložnosti vedno več. Hkrati pa smo spoznali, da bi v poučevanje geografije v prihodnje lahko vključili tudi več podjetniške komponente. Podobno bi v izobraževanje v še večji meri morali vključiti tudi podnebne spremembe in trajnostni razvoj. O teh temah se sicer že dolgo veliko govori, ampak še vedno premalo

konkretno. Velikega pomena bi bilo uvajanje več praktičnega dela in primerov iz realnega življenja, kar je pomemben del mednarodnega programa na Gimnaziji Bežigrad. Prav pri praktičnem vidiku je učiteljem v veliko pomoč lahko tudi spletišče Uporabna geografija, ki je trenutno v fazi prenove, ki bo še izboljšala uporabniško izkušnjo.

Po odmoru smo spoznali, kakšne rezultate dosegajo tekmovalci na tekmovanju s področja geografije in tudi kakšna vprašanja jim povzročajo več težav. Dobili smo podroben uvid v poučevanje geografije v programu mednarodne mature *International Baccalaureate – IB*, ki poleg nekaterih prednosti prinaša tudi precej izzivov. Zaključek prvega dneva pa je bil namenjen prav izzivom. In sicer je na okrogli mizi potekala razprava o izzivih šolske geografije. Slednjih je sicer kar precej, vendar smo še enkrat dobili potrditev pomena geografije. Večkrat je bil poudarjen pomen vključevanja geografije ob različnih aktualnih dogodkih, javnih razpravah in drugod, saj je to ključ za izboljšanje podobe in pomena geografije. Nad izzivi pa je nedvomno prevladala pozitivna naravnost, zagnanost vseh prisotnih in optimističen pogled v prihodnost.

Dan se je začel slovesno, zato je bilo edino pravilno, da se na ta način tudi zaključí. Dr. Mimi Urbanc je v imenu Komisije za priznanja pri Zvezi geografov Slovenije podelila dr. Juriju Senegačniku Ilešičevo priznanje za življenjsko delo na področju geografskega izobraževanja. Priznanje je prejel za svoj neizbrisni pečat na področju vzgoje in izobraževanja ter dela na področju uveljavitve in modernizacije pouka geografije v Sloveniji. Največji prispevek dr. Jurija Senegačnika je prav gotovo njegovo delo na področju geografskih učbenikov. Kot avtor in urednik je med leti 1997 in 2022 ustvaril tri generacije učbeniških gradiv, ki so spremljale učence po celotni vertikali od 6. razreda osnovne šole do 4. letnika gimnazije. Skupaj je sodeloval pri pripravi kar 51 različnih učbeniških gradiv, njihova naklada pa je že preseгла milijon sto tisoč izvodov.

Drugi dan dogodka je bil osredotočen bolj na tematiko podnebnih sprememb. V temo trajnostnega razvoja nas je z zelo dobrim pregledom področja vpeljala dr. Katja Vintar Mally s številnimi iztočnicami, ki so dale misliti, ali trajnostni razvoj zares poznamo, tako kot si mislimo. Ob koncu predstavitve smo dobili ponovne potrditve in opozorila o preseganju porabe virov, ki ji žal ni videti konca. Na to se je navezovalo tudi naslednje vabljeno predavanje dr. Mateja Ogrina, ki je to preseganje osvetlil v luči podnebnih sprememb. Ugotovimo lahko, da že danes nedvomno živimo v svetu, ki je spremenjen in kjer vremenski ekstremi postajajo nekaj vsakdanjega. Hkrati pa sta bila izpostavljena tudi vloga in pomen geografije ter geografskega izobraževanja na tem področju. Predstavljen je bil kalkulator ekološkega odtisa in njegova uporaba v izobraževanju, čemur je sledila predstavitev spremenjene klasifikacije podnebnih tipov v Sloveniji, ki je prav tako pomembna novost v izobraževanju, saj med drugim uvaja tudi nov glavni tip – podgorsko podnebje. Za zaključek sklopa smo spoznali še vpliv podnebnih sprememb na vode v Sloveniji.

Podobno kot spreminjanje podnebnih tipov se bodo v prihodnosti precej dramatično spreminjali tudi slovenski gozdovi, saj lahko pričakujemo prevlado toploljubnih

združb in sočasno tudi siromašenje biodiverzitete. Že vrsto let lahko spremljamo tudi Triglavski ledenik in ledenik pod Skuto, ki sta znana neposredna kazalca podnebnih sprememb. Na slednje močno vpliva tudi promet, ki ima v Sloveniji veliko pomanjkljivosti, načrtovanje prometa pa bi bilo treba prilagoditi posebnostim poselitve in prometnega omrežja. Da (prostorsko) načrtovanje tudi na drugih področjih ni najučinkovitejše, je pokazal primer Pirana, kjer skušajo s projektom SCORE povečati njegovo podnebno odpornost, kar pa bo zahtevalo tudi spremembo mišljenja lokalnih prebivalcev.

Za dojetje pokrajine je zelo uporaben pristop ponavljajočega fotografiranja, kar smo spoznali na primeru spremljanja obsega ledenikov na območju Makaluja v Himalaji. Pristop spremljanja dinamike sprememb v pokrajini je relativno enostaven in izvedljiv kjerkoli ter zato primeren tudi za šolsko geografijo. V nadaljevanju smo prisluhnili predstavitvi vpliva aerosolov (predvsem črnega ogljika) na podnebje. Pri tem so si avtorji pomagali tudi z meritvami letalskih poletov Matevža Lenarčiča. Iz zraka smo se spustili do tropskega deževnega gozda v Amazoniji, vpliv katerega na podnebje v Sloveniji so preučevali učenci v sklopu projektnega dela. Zelo zanimive načine dela z učenci pa smo za konec sklopa spoznali še na primeru dneva dejavnosti na temo trajnostnega razvoja. Učenci so na inovativen način obravnavali pomen lokalne oskrbe s hrano, taljenja ledenikov, ekstremne naravne pojave in trajnostno mobilnost.

Slika 1: Zasl. prof. dr. Jurij Kunaver je iskriko predstavil svojo življenjsko in strokovno pot (foto: F. Iskra).

Slika 2: V počastitev jubileja dr. Jurija Kunaverja je bila zasnovana obsežna razstava, ki krasi hodnik Oddelka za geografijo (foto: F. Iskra).

Slika 3: Dr. Jurij Senegačnik je prejel Ilešičevo priznanje za življenjsko delo na področju geografskega izobraževanja (foto: K. Vintar Mally).

Slika 4: Jubilejni 20. Ilesičevi dnevi so bili dobro obiskani, saj je bilo prisotnih preko 120 udeležencev (foto: F. Iskra).

Tudi zadnji sklop Ilesičevih dni se je začel z inovativnimi didaktičnimi igrami oziroma metodami, ki so namenjene utrjevanju in ponavljanju in izkazujejo dobre rezultate in visoko stopnjo motivacije učencev. Podobno lahko dosežemo tudi s terenskim priročnikom za prepoznavanje tujerodnih invazivnih vrst. Slednji otroke spodbuja k terenskemu delu, opazovanju okolice in jih seznanja s temo, ki je vse bolj problematična po celem svetu. Zanimarili nismo niti nivoja predšolske vzgoje in načinov, kako tudi vrtčevskim otrokom približati vremenske pojave in tako že zgodaj začeti z ozaveščanjem o posledicah podnebnih sprememb. Da majhnost ni nujno ovira, temveč je lahko tudi prednost, smo spoznali v zadnji predstavitvi, kjer smo spoznali geografsko-didaktični projekt, kjer so dijaki spoznavali 5 najmanjših evropskih držav.

Sklenemo lahko, da je dogodek ob dobri udeležbi in zanimivih predstavitev več kot uspel. Hkrati je minil v optimističnem pogledu na vlogo geografije, ki lahko vse bolj odgovarja na globalne in lokalne probleme v vse bolj zaostrenih razmerah zaradi podnebnih sprememb in drugih dogodkov v svetu.

Nejc Bobovnik, Lea Rebernik in Jasna Sitar